

Fr. Hoffmann

1727.

Le, 28.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE

**VESICATORIO-
RVM PRÆSTANTI IN
MEDICINA VSV**

QVAM

AVSPICE DEO OPTIMO MAXIMO
SVB PRAESIDIO

DNI, FRIDERICI HOFFMANNI

FACVLTATIS MEDICÆ SENIORIS ET h. t. DECANI

PRO GRADV DOCTORIS

RITE AC LEGITIME OBTINENDO

Ad d. Maii A.R.S. M DCC XXVII.

SOLENNI DOCTORVM EXAMINI SISTET

MATTHIAS IACOBVS BACMEISTER,

AVRICA - FRISIYS - ORIENTALIS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,

Typis, IO. CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

SEKRETERE...
DOMINO
VEALCATORIO
KUN-PRASTANT IN
MEDICINA M.D.
ALBERTO
AVRICE DNI OPTIMO MAXIMO
FRANCIS SVB PRASSIO
DNI PRINCE RICH-HOFMANNI
TAN VI TARR-ALON... SENIORIS ET J. DECANI
BRIGITARDI DOCTORIS
LUDWIG CAJIMAN...
DISE...
MATTHIAS-JACOBS BACHMEISTER
D...
T...
T...

SERENISSIMO PRINCIPI AC
DOMINO
DOMINO
GEORGIO
ALBERTO

PRINCIPI FRISLÆ ORIENTALIS DO-
MINO ESENÆ STEDESORFFII ET
WITTMUNDÆ &c.

PRINCIPI ET DOMINO SVO
LONGE CLEMENTISSIMO

DISSERTATIONEM HANC IN SIGNVM SVB-
MISSÆ VENERATIONIS

D. D. D.

Matthias Iacobus Bacmeister.

SERVISSIMO MENSIBUS
DOMINO
DOMINO
GEORGIO
ALBERTO
PRINCIPIS ET ELECTORIS
PRINCIPIS ET ELECTORIS
LONGI CLEMENTINO
DISSERTATIONEM HANC IN PONTIFICE
MARTINO JACOBO BARNHART

Q. D. B. V.

DE

VESICANTIVM VSV
MEDICO.

PROOEMIUM.

Iotum hominem mor-
bum esse, vetus quidem & ve-
ra est paroemia, nec ulla in cor-
pore humano pars, quæ non
multifariis vitiis ac morbis pa-
teat: sed tam immensa quoque
summi Numinis benignitas, ut
tota natura sit medica, nec quicquam fere in tota
rerum universitate, ipso veneno, aut vilissima fere
quacunq; re non excepta, quod medicinali non gau-
deat virtute. Testes iam producimus cantharides,
abiectum insecti genus & muscas vere venenatas,
singularis tamen & mirabilis plane in gravissimis
etiam morbis, vesicatorio scopo perite usurpatas,
utilitatis. De harum usu acris inter celebris no-

A 2

minis

minis Medicos viguit contentio, aliis ipsas ob virulentam nervosas partes in vehementes præter naturam motus abripientem indolem, penitus e foro medico proscribentibus; aliis contra ipsarum usum in multis & valentibus morbis, reliquis omnibus incassum adhibitis, spectatissimum & in magno pretio ceu secretum habendum, contendentibus. Neminem certe in medica historia vel leviter versatum later, quam acriter de hoc argumento elapso sæculo in Italia HERCVLES SAXONIA & ALEXANDER MASSARIAS, illo utilitatem, hoc noxam defendente, publicis scriptis decertarint. Et qui practica Medicorum scripta lustrat, perspicit ultro, ex recentioribus BAGLIVVM minus favere vesicantibus, quæ a SEVERINO, SEPTALIO, HOLLERIO, mirifice commendantur. Longe magis adhuc in determinando specialius cantharidum usu in diversum abeunt medentes, & quæ a quibusdam in continuis, malignis & exanthematicis febribus ad materiæ virulentæ profectionem ad corporis corticem, quam maxime laudantur vesicatoria carpis manuum apposita, ab aliis penitus reiiciuntur & pro gravissimorum symptomatum, inno ipsius mortis causa, venditantur. Ne dicam, recentiores multos, post inventum sanguinis circulum, vesicatoriorum æque ac fonticulorum usum sterilem plane censere atque inutilem. Quod maxime mirandum, neminem ex omnibus his invenies, qui non rationes in demonstrationem afferat & ipsam experientiam demum confidenter in partes

res vocet, ut certe in difficili sit iudicare, cui tandem assensus præbendus. Ut igitur veritas eruatur & quid cantharidibus tribuendum pateat, ex-
 to omni auctoritatis aut alio quocunque præiudicio, methodo rationali utendum, & ex plurimis observationibus ac morborum historiis in vesicantium effectus, vires & facultates inquirendum, ac postea indagando principia & modum quibus eiusmodi remedia agunt in corpus, certis atque indubitatis rationibus, eorum usus salubris, vel insalubris evolvendus & adstruendus. Quod quidem curatius paullo exsequi & de *vesicatoriorum usu medico* differere, iam nobis constitutum. Annuat labori Summum Numen clementissime, quo in artis salutaris commodum cedat feliciter.

§. I.

A Gemus igitur de vesicatoriis, cuius virtutis quidem plura innotuerunt præsidia, ut euphorbium, flammula Iovis, ranunculus, succus esulæ variique generis insecta, porissimum tamen cantharides, Germanis die *Spanischen Fliegen*, sunt solenne illud instrumentum, quocum vesicatorius perficitur effectus. Quare missis aliis, has in præsentiarum maxime disquisitioni subiiciemus, inquirendo primum in earundem indolem, modum & principium agendi. Iam autem de cantharidibus asserere non dubitamus, eam illarum esse indolem, ut inter formalia referri mereantur venena. Venenum enim illud merito nobis audit, quod exili mole corpus subiens, nervosas maxime partes subito & vehementer

menter, tam interne, quam externe adoritur, ac tenui penetranti suo principio, brevi tempore magnas mutationes easdemque perniciosas inducit.

§. II.

Talem vero cantharidibus inesse venenatam facultatem, plura sunt quæ confirmant. Nimirum is quem in corpore præstant effectus, testatum primo facit ipsas virulentum quoddam causticæ indolis recondere elementum. Etenim DIOSCORIDES iam notavit, easdem interius sumtas renes & vesicam exulcerare, mictionem cruentam, pruritum in pudendis venerisque ciere stimulum. GALLENVS *lib. IV. de med. simpl. facult. cap. 18.* monet: ne quis easdem degustare audeat, propter erosionem interimentem. AVICENNA *lib. II. tr. II. de virt. medic. singul. cap. 205.* ipsis acrem, acutam, putrefactivam & adurentem facultatem conceptis tribuit verbis. Quibus addenda merito singularis BARTHOLINI. *Cent. III. hist. anat. 16.* observatio, de devorato ex errore vesicatorio, quo fauces corrosæ & cruciatus circa vesicam exquisiti fuerunt induciti. Inprimis BAGLIVVS *opp. pag. 647. sqq.* virulentam cantharidum naturam pluribus luculenter adstruxit experimentis, memorans: binos canes, injectis in apertam venam iugularem per syringam duabus tincturæ cantharidum cum aqua cardui benedicti factæ uncis, primum aquea & viscosa vomuisse, postea humi cecidisse, vehementissime struisse, alimenta respuisse ac demum convulsos periisse. Hinc etiam est, quod deleterius ipsarum effectus, nonnisi iisdem quam fortissimorum venenorum antidotis, lacte nempe & pinguibus, obtundi possit atque præcindi, ut quidem ex priscis iam PLINIVS, DIOSCORIDES ipseque CELSVS testantur.

§. III.

§. III.

Adhæc tenue admodum, subtile & maxime penetrantis indolis est id quod in cantharidibus delitescit elementum, ut vel extimæ corporis parti admotæ, promte intima penetralia subeant ibidemque gravia multa inducant pathemata. Vberius hoc & quali rotidem argumentis omnia ab auctoribus de vesicantium noxa passim annotata exempla evincunt. Inde enim mictum cruentum cum vesicæ exulceratione productum TIMÆVS *lib. VII. cap. 20.* ZACVTVS *LVSITANVS, Medic. princip. hist. lib. II. hist. 117.* PASCHALIVS *meth. cur. morb. cap. 44.* BRASSAVOLA *comment. ad aph. 17. lib. I.* perhibent. Deinceps HILDANVS *cent. VI. obs. 98. 99.* vesicatorium ex cantharidibus febres, dolores & urinæ ardores concitasse testatur. THONNERVS *lib. I. obs. 20.* convulsiones epilepticas in febribus inde derivat. BAGLIVVS *cap. II. de incommodis ab usu vesicantium,* in iis, qui graviter capite vulnerati, inde vomitum cum abolitione sensuum & vehementissimis convulsionibus, alios lethalibus frigidis sudoribus perfusos, sequenti nocte convulsione mortuos, annotavit. Idem etiam *l. c.* meminit, quendam torminibus spasmodicis cum febre moleste laborantem, post appositum vesicatorium multum sanguinis rubicundi per fecesum excrevisse & paulo post periisse. Neque minus RIVERIVS *Cent. IIX. obs. 88.* cantharides externe applicatas gangrænam induxisse auctor est, quod etiam ROLFINKIO in extrema senectute obtigisse ipsumque e medio sustulisse constat.

§. IV.

Quod autem subtili hæc & caustica cantharidum acrimonia exquisitæ sensationis partes nervoso-membraceæ afficiantur & ex parte corrodantur, vel in vehementes spasmodicos motus abripiantur, præter iam enumerata-

merata symptomata, ingentem ad urinam stimulum, vesicæ excoriationem, mictum cruentum, vomitum, intensam sitim, pulsuum celeritatem; is de quo iam agimus vesicatorius ipsarum effectus, quem in pulvere, cum saliva aut fermento panis in pastam redactæ & applicatæ eum dolore exsequuntur, testatur. Subiectum enim huius operationis non est extimum illud, tenue, sensus expers & ex multis squammulis emergentibus inter interstitia porulis conflatum corporis integumentum, sed substrata huic proxime suprema & corticalis quasi cutis, ex tenuissimis papillulis nerveis & fibris tendinosi, nec non innumeris vasculis, quæ fines sunt arteriolarum, & partim humorem nutritium, partim salinum excrementitium, qui vel sub vaporis forma in perspiratione insensibili modo exhalat, vel sudoris forma conspectius stillat, vehunt, conflata substantia. Ad hanc dum tenuissimæ salino-acres causticæ cantharidum moleculæ penetrant, obvias nerveas fibrillas vellicant, tubulos humore plenos stringunt partim, ut advectum liquorem largius effundant, partim tenuissima eorundem oscula corrodunt & exulcerant, ut non secus ac post ambustionem divisæ ac dissolutis iisdem, humor copiose exstillet. Qui quum ob copiam & crassitiem exiles cuticulæ poros permeare nequeat, abscedente hac, subtus colligitur & collectus eandem in vesicam elevat.

§. V.

Proprius quippe est hic agendi modus omnibus venenis, quæ penetrantissimæ indolis & tenuissimis particulis effectum exsequuntur, ut nervosas in quibus adhuc sensus & motus viget partes aggrediantur & per spasticas stricturas humorum congestiones, inflammationes ac demum plane sphacelationes efficiant. Et hinc utrique ratio petenda, quod vesicatoria ex cantharidibus nec
tam

tam crasso modo, ut actuale vel potentiale cauterium destruant & excedant cutaneam cum musculari substantiam, nec in cadavere, nec membrum sensu destitutum, vesicantem exserant effectum, haud secus ac de arsenico albo, vitro antimonii & croco metallorum constat, quod vulnere, vel ulcere vivi corporis inspersa, insitam septicam vim efficaciter edant, in mortuo secus. Quare etiam attentiores Practici non modo minus fausti eventus, sed & plane certum mortis signum esse perhibent, quando vesicatoria apposita, in morbis praesertim acutis, vesicas non excitant, sed effectum prorsus destituuntur, uti quidem inter alios auctor est FREIND *comment. de febb. pag. 142.*

§. VI.

Quum itaque cantharides in nervosas corporis partes agant, & salubris ipsarum effectus non tam ab illa lymphæ quam eliciunt per vesicas copia, quam potius a stimulo, quem nerveis fibrillis ad motum auctiorem & excutiendam incumbentem quæ in vitio est materiam inferunt, dependeat; in proclivi est iudicare, easdem in illis affectibus, qui ex languore & imbecillitate motus proficiuntur, ubi stimulo & incitamento opus est, in corporibus temperamenti & naturæ segnioris, phlegmaticæ & melancholicæ constitutionis, habitus spongiosi & obesi, nec non sequiori sexu, item in regionibus septentrioni vicinis, frigidis & humidis, eximii & saluberrimi esse usus. Quum porro nervosæ omnes corporis partes conspectius conspirent & mutuo annuant, ita ut ex una in alteram oblato medicamenti effectus promte propagetur; idem idem luculenter patet: vesicantium ex cantharidibus virtutem, ex nervea quam proxime afficiunt cute latius diffundi & amplissimum illorum in variis remotarum partium vitiis esse usum. Egregie hanc in rem

ß

scri-

scribit & vesicatoriorum virtutes in compendio exhibet FREIND l. c. p. 143. *Verisimile est*, inquit, *cantharides etiam cum cuti admotæ sunt, altius pervadere. Aliter enim quomodo contingeret, ut in pleuritide, in peripneumonia, in distillatione, in gravedine nervorumque distentionibus, egregie valeant cantharides cuti appositæ? ut dolores coxarum præcipue, pervetustos tollant obstructionesque liberent? ut iis demum appositis, tumores sese ad perspirandum magis accommodent, ut sudores facilius stuant, ut pustularum omne genus a cute promius foras emicet?*

§. VII.

Sed quo spectatissima vesicantium ex cantharidibus in variis morbis virtus testatius paullo patefcat, e re omnino erit, ut quid per experientiam de ea constet & in observatis Medicorum passim annotatum, edisseramus. Nimirum, ut a capite ordiamur, inter eos qui magnifice admodum de cantharidibus sentiunt, præter SEPTALIVM, HERCVLEM SAXONIA & FREINDIVM est maxime SEVERINVS, qui in *pyrotechn. chirurg. lib. II. cap. 8.* vesicatoriorum usum ad plurimos affectus conducibilem tradit, eo quod revellant, divertant, attrahant & evacuent simul, non solum ex propinquiorebus, sed & remotioribus locis. Potissimum tamen in dolore capitis essentiali & contumacissima cephalalgia frequentissime applicanda suadet, ita quidem, ut capillitio derafo, vel parti solum dolenti, vel toti capiti, in forma cucuphæ imponantur. Idem censet HOLLERIVS, qui inter Gallos maxime & primus fere vesicatoriis usus est, in *instit. chirurg. lib. III. cap. 5.* ubi de pyroticis agit, asserens: quod ope vesicarum quas cantharides excitant, coxarum, podagrici, hemicranici, cephalalgici sæpenumero releventur, viscera repurgentur, atque corpus a sordibus &

ex-

excrementis liberetur & sexcenta vitia vetusta contumaciaque percurentur. Neque minus incomparabilem oppem vesicantia in contumacissimo capitis dolore praestitisse uberius confirmat SEPTALIVS in *anima. v. & caution. lib. VI. caut. 18. & 55.* nec non RIVERIVS *cent. I. obs. 37.* TVLPIVS cephalalgiam periodicam per vesicatoria occipiti admota se curasse *lib. I. obs. 37.* testatur. Et MVYS in *prax. chirurg. rational. Dec. II. obs. 2.* dolorem capitis, appposito parti affectae cantharidum pulvere cum saliva in pastam redacto, sequenti die evanuisse memorat. Quin ipse HIPPOCRATES vesicantium ad capitis cruciatus usum innuisse viderur, dum *lib. I. coac. sect. I. 23.* eruptionem capitis dolorem solvere prodidit.

§. IIX.

Pariter in aliis capitis affectibus vesicatoriorum usus ut laudatissimus a quamplurimis celebratur. In mania quidem ROLFINCKIVS in *ord. & meth. cogn. cap. aff. diss. V. pag. 23.* eadem summe proficua esse asserit, si scapulis, si brachiis admoveantur. In epilepsia idiopathica deasis capillis per universum caput vesicantia applicare iusserunt SEPTALIVS *lib. VI. cap. 29.* RIVERIVS *Prax. lib. I. cap. 8.* PISO *de morb. ex colluv. seros. cap. XIX.* hac cum praeeptione, ut vesicae diu serventur apertae, quo continuo per easdem fluat humor. Sympathicam epilepsiam TRALLANVS herba lepidii vesicante, loco illi a quo aura frigida ascendebat apposita, abegit. Et quae plura de vesicatoriorum in epilepsia salubri virtute consignarunt PLATERVS *prax. lib. I. cap. 2.* HENR. ab HEER *obs. 20.* WEDELIVS *amoenit. mat. me. I. lib. I. sect. II. cap. 6.* In epilepticis infantum convulsionibus Tb. WILLISIVS *de morb. convuls. cap. 4.* in nucha & pone utramque autem vesicatoria apponere
 B 2 sua-

suasit, quo per eadem cum reliquo lactice seroso plures heterogeneæ & morbificæ particule simul effluant. In cuius confirmationem idem auctor *l. c. cap. 3.* exemplum affert puellæ, quæ quum epileptico insultu correpta incandentes carbones cecidisset, facies quidem & sinciput tam misere concremata sunt, ut cranio cute & carne denudatis eschara lata & profunda iniusta sit, sed agnata interim quamdiu ulcera iniusta manarunt, paroxysmis caruit, simulac autem sanata sunt, caducus rediit. Quo etiam referenda HIPPOCRATIS observatio, qui *lib. de morb. sacr.* perhibet, ulcera capitis manantia si fiant pueris, eos a comitiali morbo liberare.

§. IX.

Accedunt soporosi affectus ipsaque apoplexia, ad quos dispellendos quam maxime proficua celebrantur vesicatoria, sed augenda dosis. Commendantur autem in soporosis passionibus a RIVERIO *lib. 1. cap. 4.* SEPTALIO *lib. VI. caut. 35.* vertici & sincipiti apposita. Et licet PISO *de morb. reft. cogn. & curand. lib. I. cap. 2.* eadem in lethargo cui febris complicata damnet: SEPTALIVS tamen *lib. V. caut. 44.* in lethargo etiam symptomatice in febre, pestilentiali quoque, nullum præstantius iisdem se invenisse præsidium testatur; SYLVATICVS vero tutiora ex ranunculo, quam cantharidibus parata indicat, propter urinæ suppressionem.

§. X.

Ad oculorum porro vitia & mitiganda & abigenda spectata quoque vesicantium virtus. Ipsam cecitatem TVLPIVS *lib. I. cap. 10.* vesicatoriis amplis femoribus apposis se persanasse fidem facit; & in lippitudine mirifice eadem profuisse testis est FORESTVS *lib. I. obs. 11.* In ophthalmia quoque egregii sunt usus, sed observavit D. D. PRÆSES, quod in nucha non adeo conducant,

cañt, sed potius dolor inde augeatur, quàm contra pedibus admota, sæpe simulac humor stillare incipit, dolorem levent. Neque minus in gutta serena, suffusione & cataracta, vel incipiente, vel acu iam deposita, vesicas diu apertas gestare suadet RIVERIVS in *prax. lib. II. cap. 10.* Atrocem illum dentium dolorem vesicatoriorum usu promte componi memorant *Misc. nat. curios. Dec. II. An. V. pag. 313.* PARÆVS *lib. VI. cap. 25.* SCHOLZIVS in *consil. med. 72. §. 195.* In tinnitu aurium & surditate recenti ad derivationem vesicam in primis colli vertebris palmæ amplitudine excitare iubet RHODIVS *lib. I. cap. 32.* Ad abolendas foedas rubras & ardentis faciei pustulas PARÆVS *opp. chirurg. lib. XX. cap. 28.* vesicantia laudat, & ad ulcerosas resiccandas, idem remedium apprime conducibile iudicat PLATERVS *Prax. lib. III. pag. 619.*

§. XI.

Præter capitis morbos in aliarum quoque partium vitiiis eximie opitulantur vesicatoria. Nimirum ex pectoris affectibus truculentam illud asthma spasmodico-convulsivum, præsertim si ex retrocedente, vel remanente podagra prognatum, egregie levare vesicis in furis excitatis, D. D. PRÆSES multiplici compertum habet experientia, & idem confirmant *Misc. nat. curios. Cent. I. & II. obs. 164.* Vix vero ulla passio est, in qua tam conspicuam opem præstent vesicantia, quam dolores rheumatici & arthritici, potissimumque contumax ille & chronicus ischiadicus dolor, nullam pariter aliam ob causam, quam quod serum acre nervosis & tendinosis partibus firmius impactum in motum cieant & ad evacuationem sollicitent, uti maxime auctor est LAVRENTIVS in *annotatt. ad Guidon. de morb. artic. LENTILIVS* certe in *Misc. med. pract. I. 285.* conceptis scribit verbis: *in ischiatide, reliquis non iuvantibus, vesicatorium applico, sed magnum,*

vesicam apertam teneo per integros octo vel decem dies.
 RIVERIVS autem roborans & vesicans emplastrum mis-
 cet *prax. med. lib. XVI. cap. 2.* & fortioribus utendum
 esse præcipit PARÆVS *lib. XVII. cap. 23.* id quod etiam
 inculcant M. N. C. *Dec. I. An. IX. & X. pag. 95.* Huc
 quoque referenda quæ SCHEFFERVS in *descript. Lap-
 pon. cap. 27. pag. 35* 1. prodidit, memorans: Lapponiæ in-
 colas, quando dolorem articularum persentiunt, fungum
 betulæ instar placentulæ inhærescentem, ignitum loco af-
 fecto imponere, quo ulcus pravos succos attrahat & do-
 lores componat. Et licet ad podagram abigendam pas-
 sim decantatissimum præsidium sit moxa Indorum, BOR-
 RICHIUS tamen *Vol. V. Act. Hafn. pag. 183.* eandem vix
 plus præstare asserit, quam usû recepta vesicatoria.

§ XII.

Neque minus ea vesicantium præstantissima fa-
 cultas, ut humorem acrem malignum intus retentum, vel
 repulsum, ad extimum corporis corticem alliciant & da-
 mna inde oriunda arceant. Certe quam gravia pathema-
 mata ab internis partibus incumbente arthritica materia
 immineant notissimum est; ad quæ omnia præscindenda
 magnum utique vesicatoria præsidium eamque ob causam
 magnopere dilaudata a PISONE *observat. sect. V. RI-
 VERIO Prax. lib. II. & in M. N. C. Dec. I. An. II obs. 214.*
An. IX. obs. 34. Idem salubris effectus expectandus
 quando materia acris caustica in variolis & morbillis,
 febre quoque petechiali, purpurata, quin ipsa etiam pesti-
 lentiali, vel ob languorem retenta, vel ob spasmus re-
 troacta, nobilibus incumbit visceribus & atrocia ciet sym-
 ptomata. Potissimum D. D. PRÆSES multiplici com-
 pertum habet experientia, infantibus succulentis, variolis
 aut morbillis, mox prodeuntibus, mox relabentibus, ex-
 optatas tulisse suppetias vesicatoria, brachiis vel mani-
 bus

manibus admota, ipsa vesica in posito emplastro diapalmæ per aliquot dies aperta servata. Laudantur hinc merito in variolis a SYDENHAMO *opp. p. m* 274. nec non MORTONO, si non prodeunt, vel mox recedunt. BARTHOLINVS quoque *Act. Hafn. Vol. II. obs.* 36. reper- cussis variolis, quatuor brachijs & femoribus applicuit vesicatoria, eoque facta, ipsæ redierunt, suppurarunt & sanitas sequuta.

§. XIII.

In febre petechiali hoc præsidium egregiæ pariter virtutis, ut eandem *Io. Dan. HORSTIVS epist. medicinal.* 10. vel iuramento confirmet. Ex usu quoque est in febre castrensi, nec non pestilentiali, præsertim si quicquam comatosi complicatur. Ipsam pestem vesicatoriis & arceri & sanari auctor est LOTTICHIVS *obs. lib. I. cap. 7.* cui assurgit HEVRNIVS *de febr. pestil. cap. 19.* cum WILLISIO *de febr. cap. 13.* nec non SEPTALIVS *l. c. caut. 42.* qui eadem extremis partibus, suris, femoribus & coxis applicare iussit, ut virulentum humorem ad inferiores partes traherent. MERCVRIALIS *de pest. cap. 26.* in peste quæ anno MDLXXVI. & sequenti Venetiis sæviit, inter præstantissima remedia fuisse vesicantia testatur. Inprimis eorum appositio ad excretionem cutaneam & eliciendos bubones & carbunculos, quibus produntibus symptomatum sævitia conquiescere solet, commendatissima, cuius rei testes producimus RIVERIVM *Prax. lib. XVII. sect. III. cap. 1.* SYDENHAMVM *p. m.* 281. HODGES *de pest. Londinens.* & DIEMERBROCCIVM *de peste.* Pariter in bubone pestilentiali eadem proficua indicat HEVRNIVS *de pest. cap. 9.* nec non ab AOVAPENDENTE.

§. XIV.

Atque hi sunt præcipui illi morbi in quibus ratio-
ne

ne suffragante, experientia teste & peritissimorum quoque Medicorum consensu præstabilis vesicatoriorum ad iuvandum facultas. Interim quum hæc remedia ob summam agilitatem & promptam in partes exquisito sensu præditas nervosas actionem, tam proclivia sint ad nocendum, quam iuvandum; e re utique erit, ut quasdam ad fructuosam illorum in variis casibus applicationem necessarias cautelas annectamus. Nimirum ante usum curara omnium circumstantiarum habenda est ratio, ac non modo in morbi genium eiusdemque causas, sed & ipsius corporis ægrotantis naturam & constitutionem sollicite inquirendum, morbi quoque tempus considerandum & locus accommodus eligendus. Quod si enim corpus acutioris sensus, æger a levissima causa animo movetur magnasque ex facili in corpore experitur mutationes, si porro ætas juvenilis, regio præcalida tempestas fervida, habitus corporis strictior & macilentus, corpus succis & sanguine fartum, morbus etiam in paroxysmo & impetu constitutus, vel locus cui apponitur admodum nervosus, longe maior motuum exacerbatio cum præsentaneo damno inde expectanda, & ob id abstinere a vesicantibus tum consultius. Hinc apprime utique ad veritatem scribit AETIVS; *in senioribus, ubi carnea moles, vile remedium vesicantia, in calidis autem & siccis corporibus & affectionibus, his ego non utor.*

§. XV.

Deinceps ubicunque torum genus nervosum vehementibus iam agitur spasms, ut fit in febribus, acutis præsertim & inflammatoriis, & causa exorbitantium horum motuum non tam crassa & materialis, quam potius tenuis atque subtilis, ubi vigiliæ assidua & deliria adsunt, vel imminent, summa inquietudo, corporis iactatio & præcordiorum anxietates urgent, multo magis si acce-

accedunt tendinum subsultus & convulsiones, vesicantia penitus absint. Nam nihil certius, quam ut admotis his quæ nervosas partes ad spasticas stricturas magis exstimulant, nec tamen causam tollunt, motuum impetus & anomalia cum irreparabili damno longe magis increseat & plane lethales consequantur convulsiones. Gravis hanc in rem testis est BAGLIVVS *Prax. pag. 102. perhibens: delirantibus cum febre acuta, lingua arida & indicibus magne viscerum inflammationis, si applicentur vesicantia, omnia in peius ruunt & magna ex parte moriuntur convulsi.* Idem peius monet ALPINVS *de medic. method. lib. V. pag. 173. nunquam, inquit, probare potui in acutis febribus vesicantium usum, quod colorem febrilem auceant, vigilas doloremque concitent & deliria inducant, coctionem impediunt, non minus & motui humorum critico obsint, quum incertus sit locus ad quem, vel per quem crisis est futura.*

§. XVI.

An in febribus malignis vesicatoria conducant? vexatum inter Medicos est dubium. Et nonnulli quidem maximeque RAMMAZZINI in constitutione epidemica anni MDCCXCII. XCIII. & XCIV. eadem minus proficua annotarunt, alii contra ipsa plurimum opis tulisse confirmant. Sed his facile dirimenda. Nimirum quando pulsus exiles & debiles micant, vires languent, ad soporem inclinatio & corpora segnioris naturæ; ex usu sunt, ubi alia omnia, secus. Quare recte utique de vesicatoriorum his in febribus utilitate *Acta Vratislav. An. MDCC. pag. 64. sentiunt, si, verba habent, corpora succi plena & plethorica, nihil fere effecerunt vesicatoria, sed febres exacerbate, deliria & inflammationes auctæ maiorque organus sanguini inductus; ubi vero humores crassi viscosi & ad soporem inclinatio, eximiam attulerunt utilitatem, sed*

opus est, ut in principio statim applicentur. RIVERIVS *prax. med. lib. XVII. cap. 1.* hanc adiicit cautionem: ut, si malignitas totum iam corpus occupavit, variis in locis simulque admoveantur, eandemque GALENI *lib. V. meth. med. cap. 12.* auctoritate confirmat.

§. XVII.

Licet porro in varii generis doloribus, ut odontalgicis, arthriticis, eximie profint vesicantia: nihilominus tamen, quando corpus plethoricum & febris acuta coniuncta, ab iis abstinendum. Idem tenendum de capitis doloribus, si ceu symptoma febrilibus commotionibus superveniunt; quando vero ab humore viscido acri pericranio & membranis cerebri inhaerente oboriuntur, cum fructu, eo magis in phlegmaticis corporibus, applicantur. Si contumax capitis dolor, aut alius affectus, amplum apponendum toti calvariae rasae vesicatorium, quod quidem vesicam non excitat, copiosum tamen viscidum serosum humorem ex poris cum levamine proleicit, uti quidem disertis verbis auctor est WEPFERVS *in epist. ad LENTILIVM*, inserta *Miscell. medico-pract.* In ischiadico quoque dolore, ut latum applicetur & vesica per aliquot dies aperta servetur, ex usu est, quo tam diuturniori stimulo, quam liberaliori affluentis humoris subtractione, ipsum demum malum abigatur.

§. XIX.

In apoplexia sanguinea, quæ spasms infimi ventris, pulsu intenso & respiratione audiori stipatur, vesicantia exulent: in lenta autem & serosa, senibus potissimum ab externo frigore familiari, egregiam spondent operationem. Pari ratione cum distinctione de vesicatoriorum usu in hydrope ferendum est iudicium. SEPTALIVS quidem eadem in hydropicorum cruribus applicari posse penitus negat; & *in animadv. med. lib. VII.*
caut.

caut. 56. fidem facit, se quadraginta annorum spatio, quo Medicinam fecerit, nullos unquam, quibus a Medicis vesicantia admota, curatos vidisse, sed semper fere gangrænas subsequutas curatu fere impossibiles. Verum in anasarca, hydrope subito, ut ex mensium vel hæmorrhoidum suppressione, prognato, si viscera adhuc sunt salva, vires non adeo prostratæ, urina non parca & tenuis & febris quoque deest, locum habere possunt; quandoquidem ipsa natura sponte sæpe vesicas excitat & per eandem a copia feri cum euphoria sese liberat, tenendo tantum, quod vesicæ diutius per plantaginis vel brassicæ folia aut alia, non cantharides, apertæ sint servandæ & humor copiosior eliciendus.

§. XIX.

Multum etiam refert, ut congruo loco applicentur vesicantia. Quando enim stimulo intensiori & auctiori motu opus est, locis qui exquisitioris sensus & eminentius nervosi apponenda, nuchæ nempe, collo, pone aures, carpis manuum & genibus: contra ea si febris adest, pulsus valide & celeriter vibrant, morbi impetus est, vel etiam per periodos paroxysmi spasmodici, convulsivi, epileptici accedunt, in inferioribus minusque acuti sensus musculosis partibus, suris, coxis & femoribus, eadem admoveere magis expedit. Nunquam etiam imponenda parti, cui dolor, inflammatio & spasmus insidet, vel partibus exulceratis, quia stimulo suo dolores & pathemata exasperant, tantum abest ut levent, & semper consultius, ut non loco affecto & proximo, sed remotiori ad derivationem adhibeantur.

§. XX.

Præsentissima quidem & maxima cantharidum ex vesicantibus facultas; sed tota quoque sua substantia, ut symptomata inde oriunda evincunt, fluidis & solidis corporis

poris nostri partibus sunt adversæ. Hinc utique quæstio non infructuosa: annon prostant eiusmodi remedia, quibuscum deleteria ipsarum indoles possit corrigi, cicurari & perniciosus effectus præscindi? Iam quidem tria sunt potissimum, quæ per experientiam hunc in finem proficua innouerunt. Primum est lac, cuius egregia cantharidum virulentiam coëcens virtus priscis iam innotuit. Testem citamus ARETÆVM, qui primus quasi cantharidibus externe usus est, quum HIPPOCRATES interni tantum usus mentionem faciat. Is enim *in curat. diut. morb. l. 14.* perite monet, ut triduo ante usum lacti adfuescat æger, ne vesicam lædant cantharides. Alterum ex iis quæ cantharides castigant, camphora; quæ si ipsis in pulverem tritis admiscetur, medicina emergit, quæ interne innoxie non modo, sed & magno cum fructu dari potest in lue venerea, gonorrhœa inveterata, calculo & bubonibus, uti pluribus adfruit GROENEVELT in *tr. de cantharidum usu interno.* Et tertium denique cantharidum correctorium acetum, quod acrimoniam illam volatilem salinam in ipsis ligat quasi & temperat, quo minus adeo diffundi & nervosas partes exagitare queat.

§. XXI.

Verum quia hæc antidota ita sunt comparata, ut ipsam cantharidum vim plus minus infringant & obtundant, cum distinctione utique usurpanda, ne speratus deficiat effectus, & non addenda ubi fortiori stimulo opus est. De acidis quidem MVYS in *prax. rational. chirurg. Dec. II. obs. 2.* observavit, quod cum cantharidibus scopo vesicante adnota, adeo heberent earum virtutem, ut longe debiliorem edant operationem, quam si cum salina in pastam rediguntur. Hinc quando fibræ mitius extimulanda tantum & a validiori vellicatione periculum metuendum, utiliter cantharides cum fermento panis & ace-

aceto destillato subiguntur; id quod maxime ex usu est in affectibus periodicis spasmodicis & convulsivis, item in febribus intermittentibus, quas idemdem egregie sufflaminare solent vesicantia, quo etiam nomine ut potens antifebrile allium commendatur in *Misc. Nat. Curios Dec. II. An. IX. obs. 125*. Camphora vero cantharidibus commodissime sociatur in febribus malignis, petechialibus ipsaque peste, ac tum quoque acerum & theriaca addi possunt, quorum virtus in his febribus ad corpus ab interitu vindicandum insignis. Et lac exhibere tum maxime ex usu est, quando periculosa symptomata ut micus cruentus, vomitus, convulsiones, a cantharidum usu suscitata; quippe quod non modo causticam ipsarum acrimoniam hebetat atque obtundit, sed & ipsas fibras mulcet atque laxat, quo minus insensis spasticis stricturis afficiantur. Hinc PLINIVS iam *Hist. Nat. lib. XXXII. cap. 9. & 10.* lac adversus cantharides commendat, & CELSVS *lib. V. cap. 27.* eandem in rem scribit: *si cantharidas aliquis ebibit, panaces cum lacte contusa, vel galbanum vino adiecto dari, vel h. c. per se debet.*

§. XXII.

Postremo monendum etiam est, quod non semper opus sit iis, quæ vesicas eliciunt; sed quod sæpius sufficientia topica ex paullo acrioribus parata & lenius stimulantia, imprimis si locis in quibus acutior sensus, ut nuchæ, carpi manuum & plantis pedum applicentur. Celebrantur hæc passim phænigmorum, rubefacientium, sinapismorum, epispasticorum & attrahentium nomine, & a vesicantibus grada tantum differunt, haud secus ac laxantia a purgantibus, diaphoretica a sudoriferis, errhina a sternutatoriis, longe tamen securiorem his præstant effectum. Quare si vitium levius & desiderata operatio mi-

rioribus his impetrari potest; hæc adhibere utique magis ere est. Optima autem ex iis, quæ hunc in finem commendantur, sunt semen sinapi, piper album, allium, sal volatile cornu cervi, sal ammoniacum, caryophylli, terebinthina & fuligo, item theriaca, quæ in epithematis vel emplastriformam redacta, in contumaci quartana, carpis maruû, in podagra & arthritide, ipsis locis affectis, in febribus malignis, plantis pedum, in motibus convulsivis & epilepticis, itidem plantis pedum, vel etiam nuchæ, summo cum fructu ad moveri possunt.

§. XXIII.

Alius adhuc exquisitæ sensationis locus, cui cum omnibus nervosis partibus consensus intercedit, est sub axillis, ob grandiores ibi discurrentes nervorum ramos, glandulas nerveas & cutem superinductam admodum tenuem. Huic minus commode & non sine periculo gravioris noxæ imponi possunt vesicantia, quam optime vero stimulantia, inter quæ ceu rutissimum merito connumerandum semen sinapi, quod linteo tenui inclusum, balsamo vitæ irroratum & sub axillis gestatum, ex frequenti observatione D. D. PRÆSIDIS in affectibus capitis, qui ex atonia membranarum & vasorum humorumque stagnatione proficiscuntur, uti quidem sunt affectus epileptici, paralytici, cephalalgæ ferossæ, tinnitus aurium, auditus difficilis, oculorum vitia & defluxiones, insulsi vertiginosi & apoplectici, præstabilem confert opem. Ita enim & rubefacientia operationem suam exsequuntur, ut oscillatorum nervosarum fibrillarum motum stimulo suo intendendo, impellendis & dimovendis stagnantibus non modo servant humoribus, sed & motus vitiosos loco quidam incumbentes derivent & aliorum divertant. Hinc etiam ubi nervosus robur addendum & ipsarum motus resuscitandus, com-
mode

mode nervinis & balsamicis sociantur, iisdemque sic locis
nervosis, plantis pedum, carpis manuum & sub axillis appo-
sitis, efficacior & magis penetrans emergit operatio, De qua
tamen non est ut in hac vesicantium consideratione
pluribus differamus.

FINIS.

PRÆNOBILI ATQVE DOCTISSIMO
DNO. CANDIDATO
S. D. P.
PRAESES.

ITa sane comparata est salutaris ars, ut omnium qui-
dem nobilissima, sed difficillima quoque censeretur.
Nam quum reliquæ scientiæ, si di-
scens diligentiam cum docili ingenio attulerit & do-
centis candor accesserit, facile & quam optime com-
prehendi queant; medicæ tamen tam diffusus est campus,
ut is demum, qui præter hæc liberalioribus opum subsidiis
instructus, eundem feliciter emetiri queat. Scilicet ne
dicam rationali Medicinæ multas alias servire scientias,
ad quas addiscendas longiori tempore, auctiori librario ap-
para-

paratu maioribusque opus est impensis: absoluta omnibus numeris eruditio medica, non uno in loco, aut ex unius ore comparari potest, sed conquirenda summo cum studio ubique a viris in eo quod coluerunt genere excellentissimis. Hinc excurrendum ad externos, visitanda nosocomia, scrutande corporum morborumque pro climatis, aeris, situs victusque ratione differentia, adeundi viri in anatomicis & chirurgicis celebres, spectande cadaverum sectiones, chirurgicæ operationes, musæa rarioribus & exoticis rebus naturalibus splendentia perlustranda. Tu itaque, Candidate prænobilis, habes omnino quod de Tua gaudeas sorte, qui ex illorum es numero, quibus omnia ad amplissimos in Medicina profectus suppetunt aaminicula. Ercam enim & Musis idoneam indolem multis testatam fecisti documentis, in assiduitate nunquam defecisti, a præceptoribus solida tam theoretica, quam practica hausisti præcepta & venerandi Dni. Parentis liberalitate habuisti omnia, quæ ad obtinendum scopum ullo facere potuerunt modo. Iam etiam meditaris iter ad externos, istud studii medici complementum. Sed recte utique facis, quod eximia in rebus medicis scientia instructus summisque iam affectus honoribus suscipis illud. Sic enim longe facilius ad viros clarissimos tibi patebit aditus, & ipse maiori cum iudicio & fructu quæ adhuc proficua conquirere Tuamque convertere poteris in usum. Ego ceterum Tibi de summis quibus dignus exornaris honoribus ex animo gratulor, ac ut medicum Tuum iter propitio Numine ingrediaris, profequaris ac in patria commodum amplissimæque familie gaudium a solvas, conceptis votis exopto. Vale. Per scrib. Halle Magdeb. d. XXI. Maii. Ann. c10 lccc xxxvii.

PRÆNOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. D. P.

GEORGIVS DANIEL COSCHWITZ,

M. D. P. P. O.

Disceffum meditaris, Præclarissime Domine Can-
ditate! ab Academia nostra, & quidem pu-
blicum, publico actionum tuarum testimonio
corroborandum. Postquam enim ultra tri-
ennium Fridericianæ nostræ a:scriptus fuisti,
iubente Illustri Genitore, Viro in arte nostra salutari fama,
nomine, experientia ubique longe Celeberrimo, Studiorum
tuorum premia, summos Honores & Privilegia Doctora-
lia modeste petiisti; & quid queso Ordinem nostrum de-
terrere possit, quin TIBI legitima legitime petenti, ex o-
mni parte faveat, & sicut suum cuique, sic Tibi tuum tri-
buat? Summa hæc iura, summaque Privilegia, Dignissimis
sunt assignata ab omni ævo Ingeniis, que omni necessario-
rum studiorum doctrina imbuta, strenua ac indefessa assi-
duitate talia promeruerunt. Horum Tu quoque numerum
implevisti: ab eo enim tempore, quo Mihi innotuisti,
(quod quidem haud procul a tuo adventu factum est) sin-
gularem non modo morum modestiam, animumque probi-
tate impregnatum, sed summam quoque discendi cupidita-
tem semper exhibuisti, ita, ut fortuna favente ad meum
) quo-

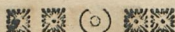
quoque Auditorium, consentiente Venerando Tuo Parente Fautore atque Patrono meo summopere colendo, cum aliis optime spei Adolescentibus ad pulsus, inseparabilem semper Auditorem assiduum Te præbueris, mibique spero subministraveris, fore TE Virtutis, Doctrinæ, & Experientiæ patriæ ex asse heredem fieri. Gratulor itaque TIBI de studiis academicis ad finem feliciter perductis, cordicitus optans, ut practica studia, olim in ægotantium solamen suscipienda, & continuanda, non nisi seris annis finem attingant suum, prospere tamen semper cedant. Gratulor Consultissimo Parenti de Filio optime indolis, spem optimam pollicente, quod DEO dante vestigia Patris premeus, paternam famam æternitati sit consecraturus. Gratulor Patriæ atque ægotis, de Medico prudenti, erudito, solerti, conscientioso. Gratulor denique Mibi de Auditore morum probitate egregio, assiduitate præclaro, in conversatione amantissimo, suavissimo. Quod restat, Candidate Præstantissime! Summum Numen obnixè rogitò, ut non modo Itineri, quod suassu Parentum æsumatissimorum meditaris, sed cunctis denique conatibus ab alto benedicat, Teque saluum ac incolumen reducat. Me autem tuo amorì, atque favori, cum paratissima officiorum meorum oblatione commendo. Vale! Dabam in Fridericiana. D. XXII. Maii Anno MDCCXXVII.

Sic Atavis DOCTOR succedis in Arte Medendi
 Hos, felix praxi, referas: Imitare Parentem!

Te

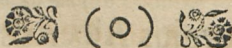

H frönt Hygie, nun Hochwerther, Dein
 Bemühen,
 Und heist ein Lorber-Weiß an Deiner Scheitel blühen.
 Saline steht erfreut, und rühmet solchen Lohn
 Den Dir Hygie reicht. Ein reger Freuden-Ehron
 Von Deiner Freunde Schaar, läßt sich mit Jauchzen
 hören.
 Denn jeder der Dich fennt, nimmt Theil an Deinen
 Ehren.
 Drum zahlet auch mein Kiel das Ungeld seiner Pflicht,
 Mein Kiel der voller Lust in diese Wünsche bricht:
 Laß Deiner Ehren Schmuck sich immer
 schöner zeigen,
 Und heiß das Glück sich stets zu Deinen
 Füßen neigen.

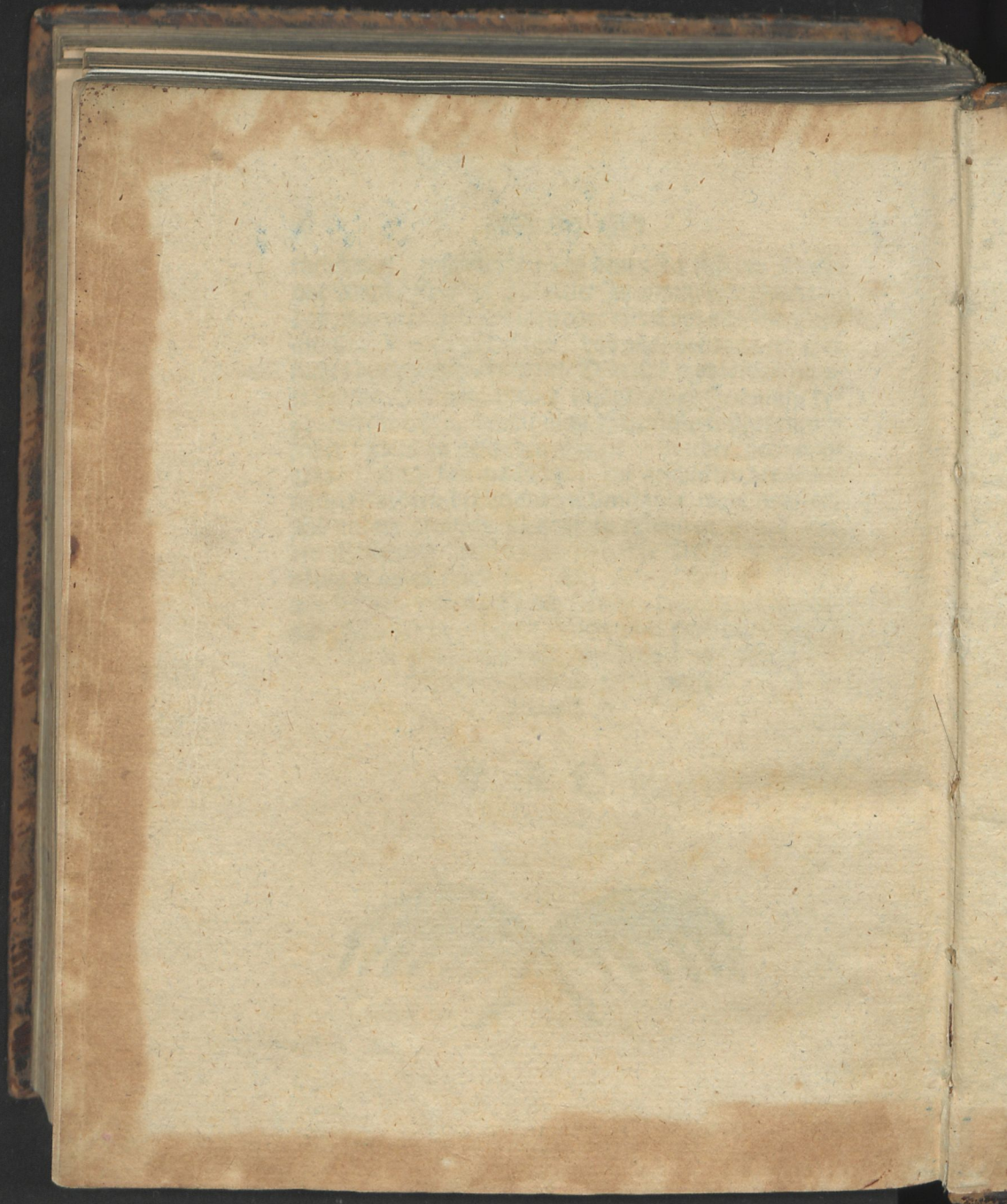
*Hicce Prænobilissimo Doctissimo Candidato,
 Ami o æstumatissimo de summis in me-
 dicina honoribus pia mente gratula-
 tur*

Adolph Friderich Stollen,
 LL. Cult.
 Haga - Schaumburgicus.

ULB 3441

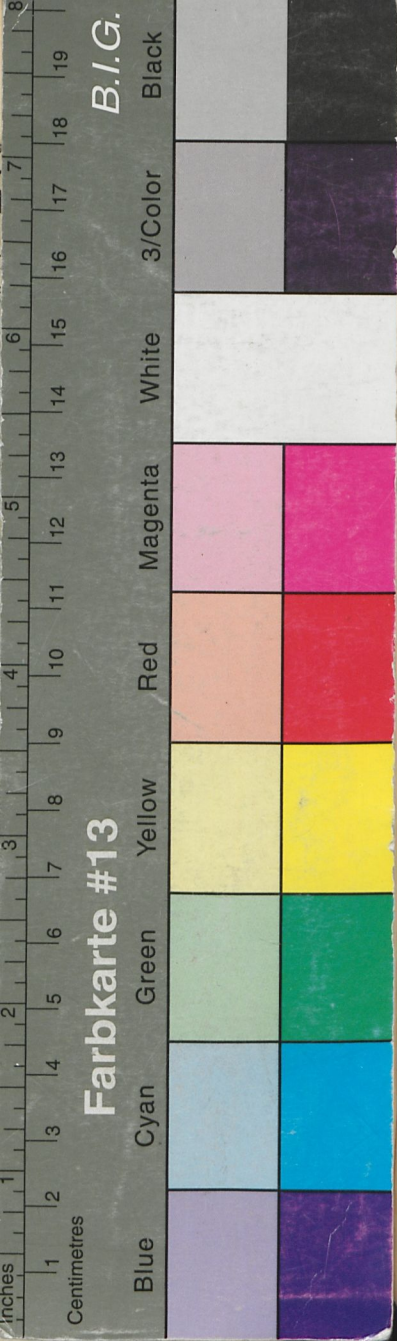
f

80

NC

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
**VESICATORIO-
RVM PRÆSTANTI IN
MEDICINA VSV**

QVAM
AVSPICE DEO OPTIMO MAXIMO
SVB PRAESIDIO
DNI. FRIDERICI HOFFMANNI
FACVLTATIS MEDICÆ SENIORIS ET h. t. DECANI
PRO GRADV DOCTORIS
RITE AC LEGITIME OBTINENDO
Ad d. Maii A.R. S. M DCC XXVII.
SOLENNI DOCTORVM EXAMINI SISTET
MATTHIAS IACOBVS BACMEISTER,

AVRICA - FRISIVS - ORIENTALIS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
Typis, IO. CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

